

Sygn. akt I ACa 57/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Zbigniew Grzywaczewski (spr.)
Sędzia:	SA Ewa Popek
Sędzia:	SA Ewa Lauber-Drzazga
Protokolant	Sekretarz sądowy Magdalena Szymaniak

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2014 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. H. (1) i K. H.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów oraz pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego
w Lublinie z dnia 18 listopada 2013 roku, sygnatura akt I C 772/12

I. z apelacji powodów zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punktach I, II, V
i VI w zakresie ustawowych odsetek w ten sposób, że zasądza je od
wskazanych tam kwot od dnia 20 września 2012 roku;

II. oddala apelację powodów w pozostałej części, a apelację pozwanego
w całości;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej
z siedzibą w W. na rzecz powódki A. H. (1) kwotę 4.500 (cztery tysiące pięćset) złotych, a na rzecz powoda K. H. kwotę
5.193 (pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt trzy) złote tytułem kosztów procesu
za II instancję.

I ACa 57/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18.11.2013r., Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powodów A. H. (1) i K. H. zadośćuczynienia w kwotach po 80.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 19.11.2013r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części powództwa oddalił.

W uzasadnieniu Sąd I instancji podał, że w dniu 4 czerwca 2007 roku w L. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć na miejscu poniósł A. H. (2) – syn powodów A. i K. H..

Właściciel pojazdu F. (...) pozostawał ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W..

W dacie zdarzenia A. H. (2) miał 27 lat. Był rozwiedziony, nie miał dzieci. Mieszkał razem z rodzicami, pracował zawodowo. Miał średnie wykształcenie, planował podjąć studia. Powodów łączyły z synem silne więzy rodzinne i emocjonalno-uczuciowe. Syn był dla nich oparciem, pomagał w pracach domowych, robił zakupy.

Śmierć syna była dla powodów ogromnym wstrząsem. Głęboki uraz psychiczny, którego doznał wówczas powód K. H. spowodował u niego zaburzenia emocjonalne i adaptacyjne. Nasilone cierpienia psychiczne powoda miały miejsce w okresie po śmierci syna, organizacją pogrzebu zajmowali się bracia i szwagier. Obecnie u powoda występuje przygnębienie, pesymistyczne luminacje, rozpamiętywanie urazowego wydarzenia jakim była śmierć syna, tendencja do zamykania się w sobie. Pojawiły się obawy przed przyszłością, wolno płynący lęk, poczucie niesprawiedliwości i krzywdy. Występują niespecyficzne zaburzenia snu. Pojawiają się myśli rezygnacyjne.

Powódka A. H. (1) stale przeżywała i przeżywa utratę syna jako nieprzemijający uraz psychiczny. Jego nieobecność jest dla niej źródłem cierpienia, podważa poczucie sensu działalności. Pojawiły się obawy o pozostałych członków rodziny. Dominuje u niej żal, uczucie skrzywdzenia przez los, rozpamiętywanie strat. Nie nastąpiła u powódki „separacja od smutku”- przepracowanie reakcji żałoby i pogodzenia się ze stratą. Utrata syna doprowadziła do zauważalnych, lecz czysto czynnościowych zaburzeń psychicznych. Zaburzenia te są rzeczywiste i mają istotne nasilenie – są zaliczane w psychiatrii do tak zwanych zaburzeń adaptacyjnych.

Obecnie powodowie w dalszym ciągu wspominają syna. Nie uczestniczą w spotkaniach świątecznych z rodziną, nie ma dla nich świąt, nie uczestniczą w weselach. Często, co najmniej raz w tygodniu odwiedzają jego grób. W domu pochowali jego fotografie. Oboje powodowie starają się normalnie funkcjonować, pracują zawodowo, pomagają córce w opiece na jej dzieckiem.

Na wstępie Sąd zwrócił uwagę, że okoliczności faktyczne dotyczące wypadku z dnia 4 czerwca 2007r., śmierci A. H. (2), jak również ich następstwa dla powodów były między stronami praktycznie bezsporne.

Podstawa odpowiedzialności pozwanego była sporna, dlatego też Sąd wskazał, iż stosownie do treści art. 822 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1, art. 35

i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że podstawą odpowiedzialności pozwanego była umowa ubezpieczenia OC zawarta

z pozwanym. Z wykładni przytoczonych wyżej norm wynika, że ubezpieczyciel odpowiada w takich samych granicach, w jakich odpowiadałby sprawca szkody. W sprawie bezspornym był fakt, że do przedmiotowego wypadku doszło z winy samoistnego posiadacza pojazdu marki F. (...), za którego zastępczą odpowiedzialność cywilną ponosi pozwany.

W przedmiotowej sprawie, z uwagi na datę zaistnienia zdarzenia szkodowego przed dniem 3.08.2008 r., mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego na gruncie stanu prawnego obowiązującego przed nowelizacją art. 446 kc, dokonaną art. 1 ustawy z dnia 30 maja 2008 r.

o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731). Ustawą tą został wprowadzony do porządku prawnego art. 446 § 4 kc przewidujący zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej i

prima facie wysuwana bywa teza, jak czyni to strona pozwana, iż przed jego wprowadzeniem brak było przepisu umożliwiającego powodom bezpośrednio domaganie się zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej.

Jednakże taka wykładnia przepisów obowiązującego ówczesnie stanu prawnego przyjmuje błędnie istnienie luki prawnej, która de facto ma charakter pozorny i którą likwiduje konsekwentne, najnowsze orzecznictwo sądów powszechnych. Najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje bowiem na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. i zasady tej nie wyłączał art. 34 przywołanej ustawy ubezpieczeniowej (tak wprost uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 20 grudnia 2012 r. III CZP 93/12 BSN 2013/1, z dnia 7.11.2012 r. III CZP 67/12, z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, z dnia 22 października 2010 roku III CZP 76/10 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 roku w sprawie IV CSK 307/09).

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy powodowie A. H. (1) i K. H. w następstwie śmierci syna doznali krzywdy w postaci cierpień psychicznych. Zasadna jest, tym samym, ocena ich roszczenia poprzez zastosowanie art. 448 kc w związku z art. 24 § 1 kc.

Z przepisu art. 24 § 1 kc wynika, iż nie każde naruszenie dobra osobistego umożliwia wystąpienie z roszczeniami ochronnymi. Jest to możliwe dopiero wtedy, gdy działanie naruszającego będzie bezprawne, tj. sprzeczne z prawem lub godzące w zasady współżycia społecznego. Z art. 24 kc wynika jednak domniemanie bezprawności. Ciężar wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego, zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa zatem na powodzie. Pozwany zaś, w celu uwolnienia się od odpowiedzialności, może wówczas wykazać, iż jego działanie naruszające dobro osobiste powoda nie ma charakteru bezprawnego.

W przedmiotowej sprawie oczywiste jest, że śmierć syna powodów była w całości powiązana adekwatnym związkiem przyczynowym z bezprawnym działaniem kierowcy samochodu marki F. (...) za którego ponosi zastępczą odpowiedzialność pozwany.

Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 kc ma charakter otwarty. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane, jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Nie ulega wątpliwości, że rodzina, jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, podlega ochronie prawa. Dotyczy to odpowiednio ochrony prawa do życia rodzinnego obejmującego istnienie różnego rodzaju więzi rodzinnych. Dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej. Artykuł 71 Konstytucji stanowi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Dobro rodziny wymienia także art. 23 kro., zaliczając obowiązek współdziałania dla dobra rodziny do podstawowych obowiązków małżonków. Więź rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc

w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c. (uzasadnienie Sądu Najwyższego w sprawie IV CSK 307/09).

Reasumując powyższe rozważania, Sąd wskazał, iż spowodowanie wypadku komunikacyjnego, w którym śmierć poniósł syn powodów było bezprawnym naruszeniem ich dóbr osobistych w postaci prawa do życia w pełnej rodzinie i prawa do utrzymania więzi rodzinnych.

Na podstawie art. 448 kc kompensowana jest krzywda, a więc szkoda niemajątkowa wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego. Ustalenie krzywdy i jej rozmiaru ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy

sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia (wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981, nr 5, poz. 81; wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, OSN 1978, nr 11, poz. 210).

W realiach niniejszej sprawy Sąd ustalił, że między A. H. (2) a jego rodzicami istniała szczególnie silna więź rodzinna. Syn był niewątpliwie osobą niezwykle ważną w życiu powodów, źródłem oparcia. Dawał powodom poczucie bezpieczeństwa na dalsze lata życia. Wiele decyzji podejmowali wspólnie. A. H. (2) poświęcał rodzicom dużo czasu, dzielili oni wspólne pasje. Z zeznań świadków, oraz powodów wynika, że relacje powodów z synem wykraczały znacznie poza relacje wynikające czysto z więzi rodzinnych, były to relacje również przyjacielskie.

W świetle tych okoliczności Sąd wskazał, iż śmierć syna była dla powodów szczególnie ciężkim doznaniem. Sam wypadek wywołał u powodów silny wstrząs i nagłą zmianę ich dotychczasowego ustabilizowanego życia rodzinnego.

Natomiast śmierć, na skutek wypadku, była niewątpliwie szokiem i wielkim wstrząsem psychicznym. Wywołała u powodów cierpienia psychiczne oraz zaburzenia emocjonalne i adaptacyjne o znacznym nasileniu. Mimo, że z czasem ich natężenie słabło okres przedłużonej żałoby trwał do chwili obecnej. Rodzice odczuwają wielką tęsknotę, pustkę i żal. Z tego powodu, aby zmniejszyć zakres cierpień, ograniczyli te aktywności, które wcześniej lubili. O tym jak głęboko powodowie przeżyli śmierć syna świadczą m.in. zeznania świadków u których zamieszkali przez kilkana dni po wypadku.

Powodowie korzystali również z doraźnej pomocy psychologa, rozmów z księdzem. Ograniczyli także kontakty ze znajomymi. Śmierć syna zburzyła w powodach poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa.

Niewątpliwie utrata syna nadal odczuwana jest przez A. H. (1) i K. H. w codziennym życiu, o czym świadczą chociażby ich częste wizyty na cmentarzu, sposób spędzania świąt rodzinnych, czy też brak zdjęć syna w widocznych miejscach w mieszkaniu powodów. Z opinii psychologicznej, psychiatrycznej wynika, że nadal utrzymują się u powodów zaburzenia przeżywania i przystosowania społecznego, choć aktualnie mają one mniejsze nasilenie. Nadto należy pod uwagę wziąć fakt, że powodowie utracili syna w wieku 27 lat, a zatem w wieku, w którym dopiero rozpoczynał dorosłe życie.

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że krzywda A. H. (1) i K. H. będzie w całości zrekompensowana zadośćuczynieniem w wysokości po 80.000,00zł. Jest to suma adekwatna do ustalonego w sprawie zakresu i nasilenia cierpień powodów, czasu ich trwania, przy uwzględnieniu nadal odczuwanych negatywnych emocji. Jest ona właściwa dla złagodzenia odczucia krzywdy, a jednocześnie utrzymana w rozsądnych granicach.

Sąd zasądził na podstawie art. 481 § 1 kc odsetki ustawowe od następnego dnia po dniu wyrokowania. W ocenie Sądu dopiero okoliczności ujawnione w toku postępowania pozwoliły na pełne ustalenie wysokości zadośćuczynienia, przy uwzględnieniu długotrwałości cierpień powodów. Okoliczności te nie były natomiast w pełni znane w dacie wskazanej przez powodów – tj. 25 sierpnia 2012 r.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wynika z art. 98 §1 i 2 kpc.

Mając na uwadze, że sprawa ma charakter typowej szkody komunikacyjnej, Sąd nie uwzględnił żądania zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 7 200,00zł.

W punkcie IV i VIII wyroku Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa odpowiednio kwoty 4 925,61 zł. i 2 000,00 zł. tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych od których powodowie byli zwolnieni.

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony.

Apelacja powodów dotycząca ustawowych odsetek, zarzuca zaskarżonemu wyrokowi naruszenie „art. 481 kc” oraz art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...) poprzez przyjęcie, że odsetki należą się od dnia następnego po dniu wyrokowania, a nie od daty 25.08.2012r. tj. od dnia zakończenia postępowania likwidacyjnego przez pozwanego.

Wnosi o jego zmianę i zasądzenie ustawowych odsetek od dnia 25.08.2012r. do dnia 18.11.2013r. i zasądzenie kosztów procesu.

Apelacja pozwanego zarzuca zaskarżonemu wyrokowi:

- 1) naruszenie art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc poprzez przyjęcie, że przepisy te stanowią podstawę do żądania przez osobę trzecią zadośćuczynienia w razie śmierci osoby bliskiej;
- 2) naruszenie „art. 446 kc” w brzmieniu do dnia 3.08.2008r. poprzez jego nie zastosowanie;
- 3) naruszenie art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) przez przyjęcie, że umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnego obejmuje odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń za naruszenie dóbr osobistych innych niż zdrowie i życie;
- 4) naruszenie art. 6 kc poprzez przyjęcie, że powodowie udowodnili zasadność roszczeń i ich wysokość;
- 5) naruszenie art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie zawyżonych (wygórowanych) kwot zadośćuczynień w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Wnosi o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów jest częściowo zasadna, a apelacja pozwanego podlega oddaleniu.

Zaczynając od apelacji pozwanego, która kwestionuje samą zasadę odpowiedzialności, należy stwierdzić, że wszystkie jej zarzuty są bezpodstawne i nie mogą prowadzić do podważenia zaskarżonego wyroku.

Wbrew twierdzeniu tej apelacji Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 24 § 1 w zw. z art. 448 kc i „art. 446 kc” w brzmieniu do dnia 3.08.2008r. (zapewne chodzi o jego treść do dnia 2.08.2008r.) oraz art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), gdyż od 2010r.

w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest jednolite stanowisko, iż spowodowanie śmierci, deliktem sprzed dnia 3.08.2008r. może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadnia przyznanie im na podstawie art. 24 § 1 w zw. z art. 448 kc zadośćuczynienia oraz, że art. 34 ust. 1 ustawy

o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) nie wyłącza z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7.11.2012r., III CZP 67/12, OSNC 2013, z. 4, poz. 45 i tam powołane wcześniejsze orzeczenie Sądu Najwyższego oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20.12.2012r., II CZP 93/12, OSNC 2013, z. 7-8, poz. 84).

Bezpodstawny jest też zarzut tej apelacji naruszenia przez Sąd I instancji art. 6 kc, gdyż w sprawie jest niesporne, że pomiędzy powodami, a ich zmarłym synem istniała silna i pozytywna więź emocjonalna.

Apelacja pozwanego nie kwestionuje prawidłowych ustaleń sądu I instancji – w oparciu o wywołaną w sprawie opinię biegłych psychiatry i psychologa – że powodowie bardzo mocno przeżyli śmierć syna (wystąpiły u nich przewlekłe zaburzenia adaptacyjne i depresyjne) i stan ten, pomimo upływu już sześciu lat od śmierci syna, nadal występuje, chociaż z malejącym nasileniem.

Powyższa okoliczność przesądza też o bezzasadności ogólnikowego zarzutu apelacji pozwanego naruszenia art. 233 § 1 kpc poprzez przyjęcie zawyżonych (wygórowanych) kwot zadośćuczynień, gdyż świadczy ona o bardzo dużych cierpieniach psychicznych powodów i dużej ich krzywdzie. W tym zakresie Sąd Apelacyjny podziela wszystkie szczegółowe ustalenia i wnioski Sądu I instancji i uznaje je za własne.

W ustalonym przez Sąd I instancji stanie faktycznym zasądzone kwoty zadośćuczynień są umiarkowane i w żadnym razie nie mogą być uznane za „wygórowane”.

Jeśli chodzi o apelację powodów to słusznie kwestionuje ona zasądzenie ustawowych odsetek dopiero od następnego dnia od daty wyroku, gdyż trafnie zarzuca Sądowi I instancji niezastosowanie art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), który nakłada na ubezpieczyciela obowiązek spełnienia świadczenia w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.

Chybione jest stwierdzenie Sądu I instancji, że dopiero okoliczności ujawnione w toku postępowania pozwoliły na pełne ustalenie wysokości zadośćuczynienia, gdyż pozwany mocą w/w przepisu obowiązany był przeprowadzić postępowanie likwidacyjne i te okoliczności ustalić, a powodowie zgłosili do pozwanego swoje roszczenia (o zapłatę zadośćuczynień w kwotach po 110.000 złotych) w 2012r. tj. pięć lat po śmierci syna i po tej dacie nowe okoliczności nie zaszły. Co do początkowej daty płatności ustawowych odsetek powodowie popadli w sprzeczność, gdyż skoro swoje roszczenia do pozwanego zgłosili w piśmie z dnia 14.08.2012r., które wpłynęło do pozwanego w dniu 20.08.2012r. (k. 109 akt szkody) to 30 dni upłynęło dnia 19.09.2012r. i dlatego należą się im one od zasądzonych kwot od dnia 20.09.2012r., a nie od dnia 25.08.2012r. (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18.02.2010r., II CSK 434/09, LEX nr 602683 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.12.2011r., V CSK 38/11, LEX nr 1129170).

Takiej też korekty zaskarżonego wyroku dokonano.

Z tych względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 i 386 § 1 kpc orzekł jak w sentencji.

O kosztach procesu za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 i 391 § 1 kpc oraz § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 6 pkt 5 i 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013r., poz. 490).

Skoro apelacja pozwanego została oddalona, a apelacja powodów została uwzględniona niemal w całości to powodom przysługuje zwrot kosztów procesu w całości (koszty procesu powódki wynoszą łącznie 4.500 złotych tj. wynagrodzenie pełnomocnika w kwotach 1.800 i 2.700 złotych, a koszty procesu powoda wynoszą łącznie 5.193 złote tj. wynagrodzenie pełnomocnika w kwotach 1.800 i 2.700 zł oraz opłata od apelacji w kwocie 693 złote) i to odrębnie, gdyż Sąd I instancji wydał wyrok łączny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3.02.2012r., I CZ 164/11, LEX nr 1254636).

13.05.2014r.

ZG/dk